

Агитатордын БЛОКНОДЫ

1985

ФЕВРАЛЬ

2 №

БАСТЫРА ОРООНДОРДЫН ПРОЛЕТАРИЙЛЕРИ, БИРИККИЛЕГЕР!

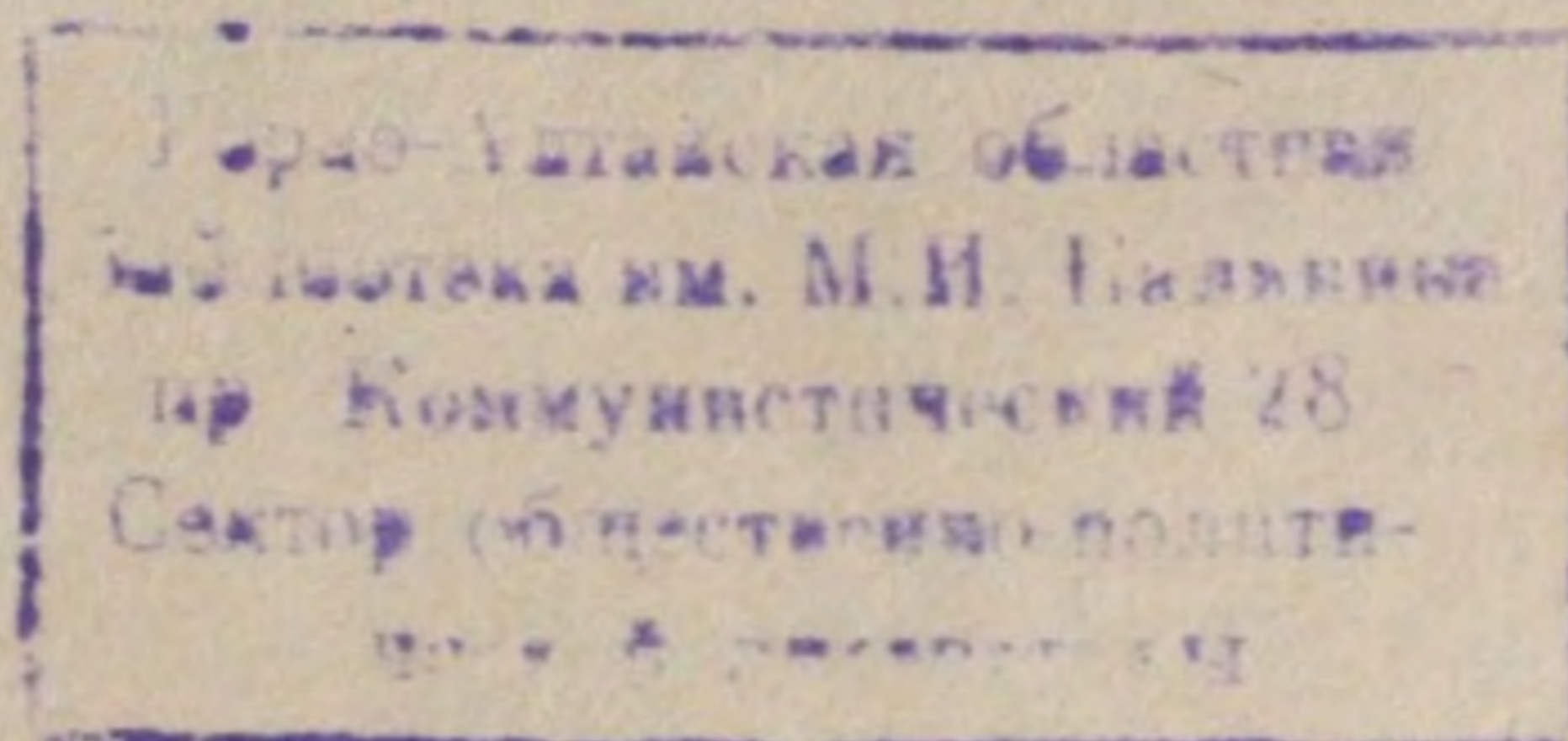
АГИТАТОРДЫН БЛОКНОДЫ

КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын
пропаганда ла агитация бөлүги

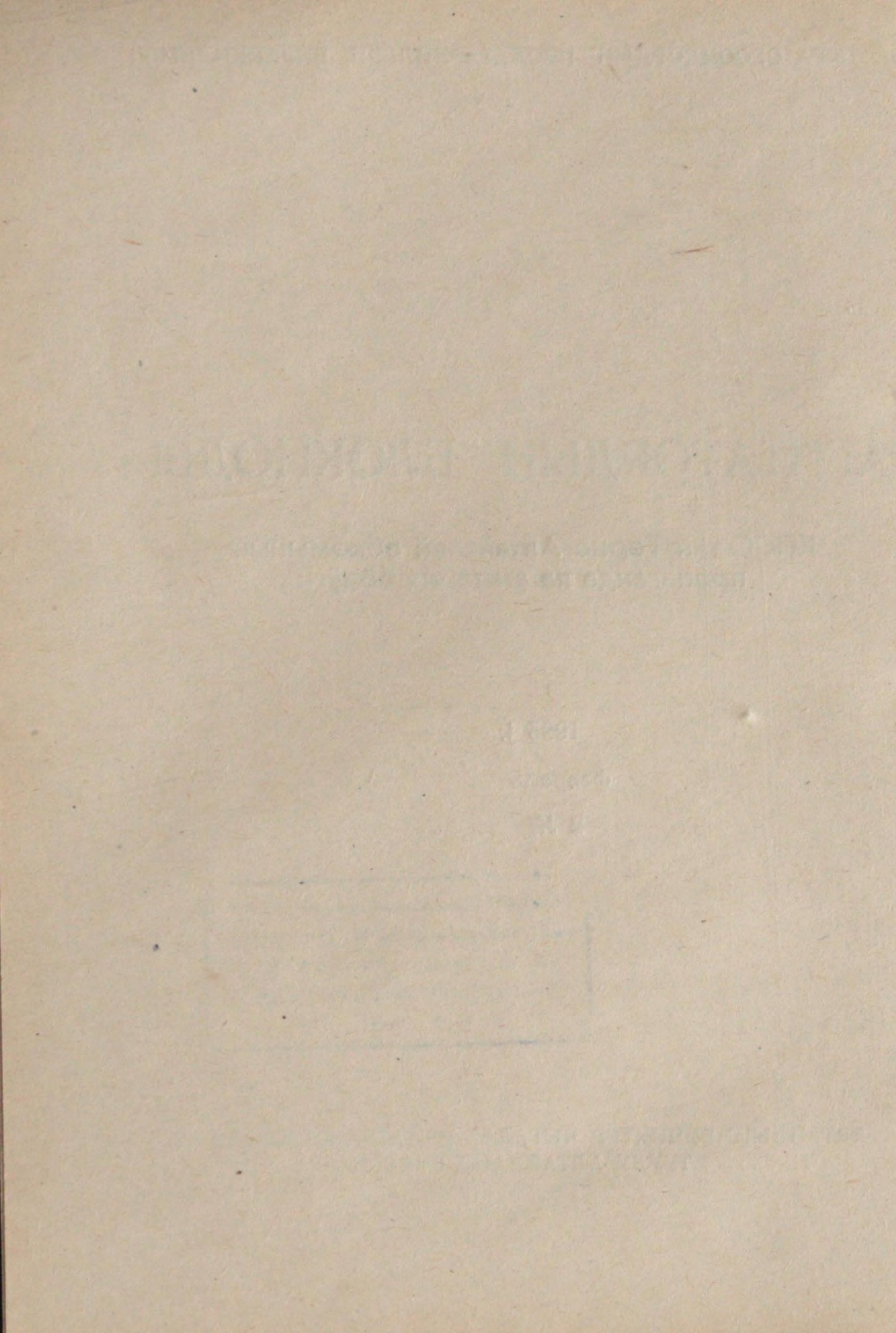
1985 j.

февраль

2 №

АЛТАЙДЫН БИЧИКТЕР ЧЫГАРАР ИЗДАТЕЛЬСТВОЗЫНЫН
ТУУЛУ АЛТАЙДАГЫ БӨЛҮГИ

ЈАНҢЫ ЈААН ЈЕДИМДЕРГЕ

Бистинг ороон 80-чи жылдар башталганынан ала КПСС-тин XXVI съездининг ле Төс Комитеттинг онын кийниндеги Пленумдарынын јөптөрин жүрүмде бүдүрери јанынан партия ла башкару сүреен јаан иштер өткүргенинин шылтуунда тын өзүмдү социализмнин материально-технический базын тыгыдарында ла общественный колбуларды јарандырырында ичкери јаан алтам эткенин нөкөр Константин Устинович Черненко «Өзүмдү социализмнин некелтелеринин кемине» деп статьясында темдектеди.

Экономиканын бөлүктөрүн токтоду јок тен өскүрери, орооннын производительный ийделеринин технический кемин бийиктедери јанынан элбек иш бүткен. Ол јанынан јакшы једимдер анчада ла 1983 ле 1984 жылдарда болды. Бу жылдарда албаты-хозяйствонун ончо бөлүктөринин ижинде јакшы керектер болгонын темдектеер арга бар.

Экономиканын өзүми түргендеди, производство астамду болоры бийиктеди, национальный кирелте көптөди, албаты-калыктын јадын-жүрүмин јарандыратан элбек программа бүдүп јат.

1984 жылда орооннын национальный кирелтези, 1983 жылдагызына көрө, 2,6 процентке, промышленный производствонун кеми — 4,2 процентке, ол тоодо «Б» группа аайынча — 4,3 процентке, транспортло кош тартары — 2,9 процентке, капитальный строительство 3,0 процентке өскөн. Јаңы јаан 200 промышленный предприятие тудулала, иштеп баштаган. Байкал — Амур темир јолло иштеп јорыктаары өйинен озо башталган.

Јурт хозяйствадо күннин аайы јарамыкту эмес те болгон болзо, 1984 жылда эдип алган текши продукция, онын алдындагы үч жылдагызына көрө, 5,6 процентке көптөди. Государствого сүтти, малды ла кушты садып јууп алганы, 1983 жылдагызына көрө, 4 процентке, јымыртканы — 3 процентке көптөди.

1984 жылда иштинг чыңдыйы јаранган. Албаты-хозяйствоны бүткүлинче алза, иштинг арбыны 3 процентке бийиктеди, промышленностьто — 3,8 процентке, строительство-

до — 2,8 процентке, темир јолдо — 2 процентке бийиктеген. Промышленностьто производствонун өзүминин 93 проценти иштин арбынын бийиктеткени ажыра јеткилделген.

Албаты-калыктын быжу кирелтези 1984 јылда 3 процентке бийиктеген. Ишмекчилердин ле служащийлердин ай сайын орто тооло иштеп алып турган акча-јалы 185 салковой, колхозчылардын ижи учун төлөп турганы 145 салковой болды.

Государствонун ла потребкооперациянын садузы 4,2 процентке көптөди, албаты-јонды бытовой јеткилдеери 5,8 процентке өсти. Текши ич кеми 113 миллион квадратный метр туралар тудулган. Көп тоолу больницалар, школдор, балдардын садтары ла яслялары, культуранын учреждениелери тудулды.

КПСС-тин XXVI съездинин јөптөрүн јүрүмде бүдүрип, Туулу Алтайдын ишкүчиле јаткандары јакшы иштендилер. Партийный организациялардын, ишкүчиле јаткандардын коллективтеринин эрчимдү ижинин шылтуунда промышленностьтын продукциязын эдип чыгарары јанынан пландалган јакылталарды бистин область јенүлү бүдүрген. Иштин арбыны 3 процентке бийиктеген. Онын шылтуунда планга үзеери 2 миллион салковойдын продукциязын эдип чыгарган. Электросамоварлар, бөстөр, калаш ла кондитерский эдимдер эдери јанынан 1984 јылдын планы ажыра бүткен.

Албаты тузаланар товарларды эдерин область 1,1 процентке, культурно-бытовой товарлар эдип чыгарарын 9,2 процентке көптөтти.

Иште эн јакшы једимдерге бөс согор фабрика, темир-бетон эдимдердин заводы, Горно-Алтайскта калаш быжыар завод, «Электробытприбор» завод, совхоз-завод «Подгорный» ла өскөлөри де једип алдылар.

Туулу Алтайдын јурт хозяйствозында јакшы једимдер база бар. Колхозтордын ла совхозтордын эдип алган текши продукциязы 1984 јылда, онын алдындагы үч јылдын туркунына орто тооло јылына эдип алып турганына көрө, 7 миллион салковойго эмезе 9,5 процентке көптөди.

Анчада ла јакшы једимдер Шебалин райондо. Район 1984 јылда государственного эт садар планы 100,8 процентке, сүт садарын — 104 процентке, түүк садарын — 105 процентке бүдүрген. «Эликманардагы» совхоз малга азыралды көптөдө белетейле, озочыл эп-сүмени тузаланып, государственного планга үзеери 600 центнер сүт табыштырды. Коштой турган «Эјегандагы» совхозто уй саачылар мөрөйлөжип,

государственного сүт табыштырары жанынан он биринчи беш-жылдыктын төртинчи жылынын жакылтазын 16 процентке ажыра бүдүрдилер. Государственного сүт, эт, түк табыштырар планды «Шебалиндеги» совхоз ажыра бүдүргөн.

Кан-Оозы район государственного сүт табыштырар планды 102 процентке, эт табыштырарын — 112 процентке, түк табыштырарын — 107 процентке бүдүргөн. Бийик көргүзүүлөр Экинурдын ла Көзүлдин колхозчыларында. XXII партсъездтин адыла адалган колхоз государственного сүт сандар планды — 136, этти — 116, түкти — 101 процентке бүдүргөн.

Кан-Оозы райондо хозяйстволордын фермаларынын коллективтеринин ортодо элбеген социалистический мөрөйдө XXII партсъездтин адыла адалган колхозтын уй саачылары акалады. Олордын ижинде жакшы једимдер көп. Уйдын азыралын тыгыдып, фермада ишти жакшы төзөп, уйларды кичееп, Экинурдын уй саачылары он биринчи бешжылдыктын жакылтазын Улу јенүнин 40-чи жылдыгына бүдүрери учун мөрөйлөжип, эрчимдү иштенип турулар.

Бригадир Ерутина Еленанын, ченемелдү уй саачылардын — Орусова Мариянын, Тоедова Татьянанын, Чулунова Тамаранын, уй азыраачы Сыятов Петрдын кичеемелинин шылтуунда «Јабагандагы» совхозто керектер ондолды. Совхоз 1984 жылда государственного сүт табыштырарын, 1983 жылдагызына көрө, 15 процентке көптөттү.

Туулу Алтайда эн ле көп сүт берип турган Көксуу-Оозы райондо өткөн жылда государственного сүт табыштырары 15 процентке көптөди. Эн жакшы једимдерге ССР Союзтын 60-чы жылдыгынын адыла адалган, Петр Суховтын адыла адалган совхозтор, анайда ок «Амурдагы» совхоз једип алган. Кайтанактагы ла Көксуудагы совхозтор уй саар фермаларында ишти зоотехнический некелтелер аайынча чике төзөп болбой, бойында бар аргаларын тузаланбай салала, жылдык жакылталарды бүдүрбедилер.

Государственного эт табыштырары областьтын колхозторында өткөн жылда, онын алдындагы жылдагызына көрө, он мун центнерге көптөгөн. Эт табыштырарын анчада ла Майма, Кан-Оозы, Кош-Агаш ла Улаган райондордын хозяйстволоры көптөттилер. Эт көптөдөр аргаларды билгир тузаланып, жакшы једимдерге једип алган хозяйстволор — «Каракольский» ле «Кырлыктагы» совхозтор, Кан-Оозы райондо «Путь к коммунизму» ла Кош-Агаш райондо СССР-дин 50 жылдыгынын адыла адалган колхозтор.

Түкти көптөдөри жанынан Кан-Оозы район ончолорун артыктады. Жаңыс ла «Жабагандагы» совхоз государственного 919 центнер түк табыштырала, жылдык планы төрт процентке ажыра бүдүрди.

Эмди беш жылдыктын калганчы жылында государственного малдан алган продукцияны табыштырар пландарды ла социалистический молжуларды бүдүрерге малды кичееп, жакшы кыштадып алары керектү.

Жерди жарандылары жанынан көп иш бүткен. Öткөн жылда мелиорацияга 6 миллион салковойго шыдар акча чыгымдалала, 1450 гектар жер сугарылды, 546 гектар кургадылды. 195 гектарда сугарар жазалдарды жаңырткан. Онын шылтуунда малга үзеери көп азырал белетелген.

Капитальный строительство элбек программа бүдүйү жат. 1984 жылда 2.648 тын уй, 14100 тын кой турар кажаандар тудулган, 311 километр электролиния өткүрилген.

Областын албаты-калыгынын жадын-жүрүмин жарандылары жанынан иш өткөн. Ишмекчилердин ле служащийлердин ай сайын иштеп алган акча-жалы 170 салковойго жеткен. Саду 3 процентке көптөгөн. Текши ич кеми 80 мун квадратный метр туралар тудулган. 270 бала жүрер садтар ла яслялар, 512 жерлү школдор, 100 орынду больницалар, поликлиника, аптека ла өскө дө объекттер тудулган.

Жакшы једимдерле коштой једикпес-тутактар барын база темдектеер керек. «Горно-Алтайскјуртстрой», «Горно-Алтайсксуустрой» тресттер пландалган жакылталарды бүдүрбедилер. Капитальный строительства берилген акчадан 3 миллион салковойды тузаланбаган. Дисциплинаны бузуп турганы јоголголок, иштин чындыйы жабыс болуп турган учуралдар көп.

Агаш белетеер предприятиялердин ижинде јаан једикпестер бар. Каракокшадагы, Турачактагы агашпромхозтор пландарын бүдүрбеген.

Государственного табыштырып турган јуртхозпродукталардын чындыйы жабыс болгонынан улам колхозтор ло совхозтор көп кирелте жылыйтып турулар. Этке табыштырган малдын тирүге бескези жабыс, сарју ла сыр эдер заводторго аткарып турган сүттин көп нургуны экинчи сортту болуп јат.

Бастыра бу једикпес-тутактарды быјылгы жылда јоголтор керек. Промышленный предприятиялердин, стройкалардын, колхозтордын ла совхозтордын коллективтеринин алдында турган задача: сондоп турган участокторды өрө тартары,

пландарды ла молјуларды бӯдӯрер, иштин ле продукциянын чыгдыйын јарандыраp үзеери аргалар табып тузаланары.

1985 жылдын планында областьтын агропромышленный комплексин тыгыдарына јаан ајару эдилген. Ого 42 миллион салковой, ол тоодо колхозторды тыгыдарына 10 миллион салковой чыгымдалар. Јурт јерде улустын јадын-јүрүмин јарандыраp иш элбеер. Бу керектерге 11,3 миллион салковой чыгымдалар.

Быјылгы јылда капитальный строителъствонын јаан программазы бӯдер. Улус јуртаар туралар көп тудулар, малдын кажаандарын, больницалар, школдор, культуранын учреждениелерин тударына көп акча берилген. Кадындагы ГЭС-ти тударына белетенер иштерге 4 миллион салковой чыгымдалар.

1985 жылдын пландары јаан, је оlorды бӯдӯрер ле ажыра бӯдӯрер аргалар бар. Андый аргалардын бирүзи — материалдарды, сырьены, акча-јөөжөни кымакайлап, чебер тузаланатаны. Ол јанынан кажы ла предприятиеде ле стройкада чокым план болор учурлу. Материалдар ла сырье јылыяарын астадып, кымакайлап, кажы ла коллектив анайда чеберлеп алган сырьело, материалдарла, одыраp немелерле, электроэнергияла эки күн иштегедий арга табары керектү.

Онын учун партийный организациялардын, оlorдын агитколлективтеринин өткүрип турган јартамал-политический ижи быјылгы јылдын ла бастыра бешјылдыктын пландарын ла социалистический молјуларын ажыра бӯдӯрер аргалар табала, партиянын XXVII съездин иште јангы јаан једимдерле уткыырына ууланар учурлу.

АГИТПУНКТТЫН ОТТОРЫ

Горно-Алтайск городто 1931 автоколоннада иштеп турган агитпункттын отторы тун ортозына јетире куйет. Агитпункт РСФСР-дин Верховный Соведине ле албатынын депутаттарынын јербойындагы Советтерине выборлорын откүрерине белетенер иш башталган баштапкы ла күндерде ачылган.

— Бүгүңги күнде агитпункт коллективте јартамал-политический иш откүретен тос јер боло берди — деп, автоколоннадагы партийный организациянын качызы Михаил Иванович Кыстаев куучындайт.

Январь айдын баштапкы күндеринде партбюро агитпункттын заведующийин, анда иштейтен агитколлективтин башкараачызын јөптөгөн. Агитаторлорго ло политинформаторлорго јангы улус: иштин озочылдары, инженерно-технический ле башкараачы ишчилер кожулган.

Агитпункттын тыштын ла ичин кееркеде јазаарына јаан ајару эдилди. Ого эмди јангыс ла автоколоннада иштеп турган улус эмес, анайда ок мындагы избирательный участокто ун беретен улус көп келип туру.

Тыштында «Агитпункт» деп бичигенинин алдында канча часта ачылып, канчага јетире иштеп турганы айдылган. Мында ок агитпунктта качан кандый иш (лекция, доклад, јуун, туштажу ла өскөзи де) өдөтөни керегинде јарлалат. «24 февральда РСФСР-дин Верховный Соведине ле албатынын депутаттарынын краевой, областной ло городской Советтерине выборлор өдөр. «Ончогор выборлорго келип, бойыгардын үнигерди коммунисттердин ле партийный эместердин биригүзинин кандидаттары учун беригер!» деп, кееркеде бичиген кычыру-јар иле јерде.

Агитпункттын ичи телкем. Мында избирательдерге керектү литература: СССР-дин ле РСФСР-дин Конституциялары, СССР-дин ле РСФСР-дин Верховный Советтерине, албатынын депутаттарынын јербойындагы Советтерине выборлор откүретен ээжилер, јүзүн-башка брошюралар, журналдар, газеттер бар. Анайда ок ойнойтон домино, шатралар, шахматтар бар. Толыкта — телевизор.

Агитатордын толыгы база жазалган. Анда избирательдер ортодо жартамал иш өткүрерине керектүү материалдар жуулган.

Стенеде коллективтин он биринчи бешжылдыкка ла 1985 жылда алган социалистический молжулары, өткөн төрт жылдын ла 1984 жылдын итогторы, иштин озочылдары, оlorдын једимдери, депутатка кандидаттардын биографиялары.

Агитаторлор участковый избирательный комиссияларга болужып, избирательдердин списогын чике тургузарына јаан болуш бердилер. Оlor избирательдерге 1931 номерлүү автоколоннанын ижинин једимдерин ле задачаларын, городтын ла областтын ишкүчиле јаткандары он биринчи бешжылдыктын јакылталарын бүдүрип тургандарын јартап куучындап турулар.

Коллективте ле он өрөкөлөрдө избирательдер, анчада ла пенсионерлер ле айыл ээзи үй улус, бистин ороондогы жүрүм, телекейдеги айалга керегинде агитаторлорго көп сурактар берип турулар.

— Анчада ла јакшы иштеп турган агитаторлордын тоозында инженер Галина Михайловна Одинцова, автоколоннанын озочыл шоферы коммунист Виктор Юрьевич Кочетков, јиит ишчи Лободина Таня јакшы иштеп турулар — деп, предприятиедеги агитколлективтин заведующийи Виталий Яковлевич Крум куучындайт. — Агитаторлор избирательдерге депутатка кандидаттын жүрүмиле, ижиле таныштырганыла коштой, телекейде эн демократический совет избирательный система, социализмде жүрүм капитализмде жүрүмнен чик јок артык болгоны, капитал бийлеген телекейде ишкүчиле јаткандардын түрөнгиле ле шыралу жүрүмн, улуста иштенер правозын ла өскөдө эн керектүү праволорды тузалангадый аргалар јок болгоны керегинде јартап айдып берип турулар.

Агитаторлор жартамал-политический иш өткүрерде, коллективтин једимдерин куучындап, једикпес-тутактар, јастыралар, оlor ненин учун болуп турганы керегинде, оlorды түрген јоголторго нени эдери керектүзин јартап айдып турулар. Андый иш өткүрерге керектүү материалдарла агитаторлорды улай сайын өдүп турган семинарлар јеткилдейт. Семинарларда предприятиенин башкараачы ишчилери пландар ла социалистический молжулар бүдүп турганын чоком тоолор ажыра көргүзип, једикпес-тутактар, оlorды јоголтотон аргалар, бүгүнгиле келер өйдөги задачалар керегинде јартап айдып берип турулар.

— Биске, агитаторлорго, бу выборлорго белетенген өйдө иштеерге јенил болды. Городской, областной ло краевой Со-

веттерге депутаттардын кандидаттары эдип, бистин коллективтин эн талдама ишчилери көстөлгөн. Олорды коллектив жакшы билер — деп, агитатор Галина Михайловна Одинцова куучындайт. — Горно-Алтайсктагы избирательный округтан РСФСР-дин Верховный Советтин депутадына кандидат эдип, албаты депутаттарынын Горно-Алтайсктагы областной Советинин исполнительный комитетинин председатели Михаил Васильевич Карамаев көстөлгөн.

Нөк. Карамаев М. В. РСФСР-дин Верховный Советинин депутадына мынан озо бистин Горно-Алтайсктагы округтан үч катап тудулган. Быжыл төртинчи катап тудулып жат. Депутаттын ижин, избирательдердин жакылтаарын Михаил Васильевич ак-чек бүдүрип турганынан улам, онын кандидатуразы учун 24 февральда ончо улус избирательный участокко келип, бойлорынын үндерин бастыра күүнинен береринде алаңзу жок.

— Менин избирательдерим албатынын депутаттарынын Алтайский краевой Советинин депутадына кандидат Дмитрий Дмитриевич Молодых учун экинчи катап үн берер — деп, жиит агитатор Лободина Таня куучындайт. — Бистин автоколоннанын озочыл шоферы калганчы выборлордын кийинде канайда иштегени, кандый жаан једимдерге једип алганы керегинде мен избирательдерге айдып бердим. Краевой Советтин депутадынын ижин ак-чек бүдүрип келгенин избирательдер жакшы билер. Депутат нөк. Молодых Д. Д. краевой Советтин ле бойынын ижи керегинде избирательдердин алдына көп катап отчет эткен.

Автоколоннанын агитаторлоры избирательдерге бойынын кожо иштеп турган нөкөрлөри — албатынын депутаттарынын Горно-Алтайский областной Советинин депутадына кандидат эдип көстөлгөн газоэлектросварщик Николай Петрович Ощепков, Горно-Алтайский городской Советтин депутадына кандидат эдип көстөлгөн озочыл слесарь Владимир Александрович Кондратьев керегинде куучындап турулар.

1931 номерлү автоколоннанын ишчилери РСФСР-дин Верховный Советине ле албатынын депутаттарынын јербойындагы Советтерине выборлор өдөтөн күнди иште јангы жаан једимдерле уткыыры учун мөрөйлөжип, эрчимдү иштенип турулар.

Агитпункттын отторы күнүн ле орой түнге јетире өчпөйт. Анда јуундар, јилбилү программалу туштажулар өдөт.

В. Данилов

ХОЗРАСЧЕТТЫҢ ЭЭЖИЛЕРИ ЈУРҰМДЕ

Хозрасчеттогы предприятиелер бойлорынын пландарын бүдүрерде ологго берилген материалдарды, сырьены ла акчаны тузаланарын бойлоры башкарып јадылар. Иштеп, продукция эдип чыгарарда олог чыгымдарды ойто орныктырала, канча ла кире ару кирелте алар учурлу. Ол кирелте арбынду болзын деп, предприятиенин коллективи ас чыгымдар эдип, бийик чыгдыйлу көп продукция эдерге амадагылайт. Ол ама-дуга једип аларга хозрасчеттын ээжилерин тузаланганы болужар.

Јурт хозяйстводо хозрасчеттын ээжилерин коллективтин подрядыла иштеп тузаланарга јакшы. Мында звенонын эмезе бригаданын (ферманын) коллективи ого берилген јерден (малдан) мынча кирези продукция иштеп алар болуп молјонот. Хозяйствонын башкараачылары ол молјуны бүдүргедий аргалар јеткилдейт, эдилген продукция учун ажындыра јөптөшкөниле тургузылган расценкалар аайынча төлөп берер болуп молјонып јат.

Хозрасчеттын ээжилери аайынча коллективтин подрядыла иштейтени: учындагы једим учун коллективтин члендери јилбиркеери, бастыра бар аргаларды тузаланарга кичеенери, эдилген продукция учун учында кажы ла кижиге акту бойы иштегени аайынча төлөөри.

Майма райондо «Чуйдагы» ОПХ-да подрядла иштеп турган коллективтерге иштейтен кажаандар, өскө дө туралар, уйлар, техника јеткилделген. Канча кире продукция эдери јанынан план берилген. Иштеп алатан акча-јалдын фонды, эдилген продукция учун канча салковой төлөйтөни, авансты качан канча кире беретени темдектелет. Улусты материальный јилбиркедери база ажындыра айдылып јат.

Ишти төзөйтөн ончо сурактарды ОПХ-нын администрациязы ла бригадалардын советтери, коллективтин члендеринин текши јууны башкарат.

1984 јылда хозяйствонын јалан ижиндеги бастыра бригадалары подрядла иштедилер. Онын шылтуунда Маймадагы отделение текши продукция эдип чыгарар планды 38 мун салковойго, Алгаирдеги — 27 мун салковойго, Кировский — 111 мун салковойго ажыра бүдүрген.

Продукцияны эдип чыгарарына иш чыгымдаары астады. Маймадагы отделениеде пландалган иш 1674 кижичаска, Алгаирде — 6404 кижичаска, Дубровкада 1093 кижичаска ас чыгымдалган. Иштин арбыны хозяйстводо 20 процентке бийиктеген.

Механизаторлор ишке материальный жылбиркеери тынгыган. Бастыра эдилген продукция учун жылдын учында хозяйстводо подрядла иштеген коллективтерге 15700 салковой төлөгөн. Планды ажыра бүдүргени ле продукциянын жакшы чыгдыы учун 35200 салковой сый берилген. Кижичас бир час иштегени учун эн ле бийик төлөгөн 3 салк. 58 акча (Алгаирде), эн ле жабыс төлөгөн 1 салк. 56 акча (Дубровкада).

Эмди мал ижинде коллективтин подрядыла иштеерине көчөр керек. Мында элбеде таркадып тузалангадый жакшы ченемел эмди тургуза жуулгалак. Ле бу жагы эп-сүмени тузаланбай, мал өскүрерин жаан једимдерлү ичкери көндүктирерге күч болор.

Хозрасчетты ла бригаданын подрядыла иштеер эп-сүмени тузаланары јанынан бир эмеш иш Кош-Агаш райондо Калининнин адыла адалган колхозто өткүрилген.

1984 жылда мал өскүрип турган фермаларга хозрасчеттын жакылтаары берилген. Фермалар ла малчылар мөрөйлөжөтөн ээжилер тургузылган. Он үүр койлорды бириктиреле, 6400 эне койлу јаанадылган бригада төзөлдү. Бригаданын бажына коммунист Бегимосков Ч. Р. тургузылган. Башкарарга эптү болзын деп, бригаданы эки звеного бөлиген. Текши жуунда бригаданын соведи тудулган. Бригада хозрасчетло иштеди.

Колхозтын правлениезинин ле хозрасчетло иштейтен бригаданын ортодо договор тургузылган. Бригада бир жыл иштейле, жакшы ченемел жууп алды.

1983—84 жылдардын кыштузы башталарда, октябрь — декабрь айларда, бригада 335 центнер өлөң, 28 тонна комбиазырал чыгымдаар учурлу болгон. Чыгымдаганы — 180 центнер өлөң, 5 тонна комбиазырал. Хозрасчет јок тушта кажы ла койчы бойына колхозтын правлениезинен канча ла кире көп азырал аларга кичеенетен. Эмди бригада хозрасчетто бололо, азырал акчага көчүрилип турарда, койчылар артык азырал аларга күүнзебей бардылар. Азыралды чеберлеп тузаланганынан койлордын азыралы астабады.

Ай сайын бригаданын члендерине акча-јалды иштеп алганынын 80 проценти эдип берген. Артканын жылдын учында эдилген бастыра продукция аайынча төлөдилер. Темдектезе,

Куттубаев Бижумнын звенозы аайынча жылына төлөйтөн акча-жалдын фонды 29126 салковой болгон. Ай сайын аванстап 23300 салковойды төлөгөн. Арткан акчаны жылдын учында эдилген иш, алган продукция аайынча төлөгөн.

Бригаданын ижинде јакшы неме — кажы ла койчынын колындагы койлор чоком учетто болгоны. Анайда иштеп, колхоз 1984 жылда јакшы једимдерге једип алды. Государствого эт табыштырар план 102,3 процентке, түк ле ноокы табыштырары — 100 процентке бүткен. Продукция табыштырала, колхоз 1717,3 мунг салковой кирелте алган. Ол ончозы бешжылдыкта кажы ла жыл орто тооло алылган кирелтеден 15 процентке көп.

Једимдер учурал болуп келген эмес. 1983 жылда малга азырал белетеери бригаданын хозрасчедына көчүрилген болгон. Анайда иштейле, азырал белетеген бригадалар јакшы једимдерге једип алдылар.

Бригадалар јакылтаны бастыра көргүзүлөр аайынча ажыра бүдүргендер. Нуралинов Акаралдын бригадазы 116 гектар кыранын кажы ла гектарынан 69 центнерден өлөң јуунадып обоолоды. Садуакасов Қабылбайдын бригадазы 110 гектар кыранын кажы ла гектарынан орто тооло 35 центнерден өлөң өскүрип јуунадар ордына 75 центнерден јуунадып алды. Анайда колхоз малга көп азырал белетеп алган. 1984 жылда хозяйство малга азыралды, 1981 жылда белетегенине көрө, 6,1 процентке көп белетеп алала, малын кыштадып баштаган.

Хозяйствонун бойында хозрасчеттын некелтелери аайынча иштеерине көчүп, јакшы једимдерге једип алып турган хозяйстволордын тоозында Шебалин райондо «Эликманардагы» ла «Каракольский» совхозтор, Кан-Оозы райондо «Јабагандагы», Чой райондо «Ыныргыдагы» совхозтор. Олордо јангы эп-сүмеле иштеерине көчөри чоком план аайынча экономический јилбиркедерин јарандыраыла кожо өдүп јат. Анайда иштеерде кажы ла ишчи учындагы једим бийик, иштин чындыйы јакшы болорына кичеенет. Хозяйствонун текши задачаларын кажы ла ишчи акту бойынын задачазы эдип алып јат.

Ишти јангы эп-сүмеле төзөөри көп чыгымдар керексибей де турган болзо, кезик совхозтордын ла колхозтордын башкараачылары оны тузаланарын кичеебей јадылар. Хозяйстволорын тыгыдып, өнжидерин кичеебестерле, акча-јөөжөни кымакайлабай, болор-болбос не-немеге чыгымдайтандарла күүнкайралы јогынан тартыжар керек.

Кезик хозяйстволордо хозрасчет ишти кезем јарандыратан,

кирелтени өскүретен арга болбой туру. Андый керектер Турачак райондо бары билдирет. Анда район хозяйстволорго хозрасчеттын жылдык жакылталарын береле, канайда бүдүп турганын шиндебей, керектү түп шүүлтелер этпей жадылар. Журт хозяйствонун райондогы башкартузы, онын специалисттери совхозторго хозрасчеттын ээжилериле иштеерине болушпай жадылар. Онон улам районнын совхозторында хозрасчетко көчүрилген бригадалардын көбизи бу эп-сүмеле иштебей турулар.

Бригаданын подрядыла иштеп турган коллективтерге чокым жакылта берилбеген. Ол план-жакылталарга баш специалисттер ле бригадалардын башчылары кол салбаган, совхозтын директоры жөптөлбөгөн. «Турачактагы» совхозто канча кире бензин ле солярка, удобрениелер чыгымдайтаны айдылбаган, техниканы ремонттоорына чыгымдар темдектелбеген.

Андай жедикпес-тутактар областын өскө дө хозяйстволорында бар.

Агитаторлор ло политинформаторлор коллективтин подрядыла иштегени, хозрасчеттын ээжилерин бүдүргени Аш-куртакты көптөдөр программага, журтхозяйствонун призводствонун тыгыдарына жаан жөмөлтө эдерин кажы ла ишчиге жартап айдып берери керектү.

Журт хозяйстводо ишти текши жарандыларында, дисциплинаны ла хозрасчетты тыгыдарында ишти коллективтин подрядыла төзөгөни ле иштин учындагы жедимдер аайынча төлөгөни анчада ла жаан учурлу.

Н. Климов,

**КПСС-тин обкомында политүредүнн
туразынын консультанты**

ЈАКЫЛТАЛАР БЕРЕРИН ТУЗАЛАНАДЫС

*(Майма районнын пропагандисттеринин ижинин
ченемелинен)*

«Бастыра пропаганда хозяйственный строи-
тельство до политический ченемел аайынча
төзөлөр учурлу...».

В. И. Ленин.

Јүрүмле колбулу болтоны — коммунистический пропаган-
даны једимдү эдерине керектү јаан учурлу ээжи болуп јат. Бу
ээжини бүдүреринде теоретический шүүлтелерди политический
ле экономический школдордо үренген улустын производствен-
ный ла общественный ижиле колбоштыратан практический
јакылталар эдери керектү.

Практический јакылталарды бүдүрер иштерди төзөөринде
бир кезек некелтелер. Пропагандист үренип турган кижиге
кандый бир јакылта бергенде, оны бүдүреринде кандый уур-
күчтер болорын билеле, кандый литератураны кайдан алата-
нын, кандый тоолор тузаланарын, кемле куучындажатарын,
неге ајару эдетенин айдып берер учурлу.

КПСС-тин Маймадагы райкомы пропагандисттердин ижин-
де общественно-политический практика өткүрерин, практиче-
ский јакылталар берерин элбеде таркадып туру. Андый чене-
мел «Чуйский» ОПХ-нын, «Подгорный» совхоз-заводтын,
«Маймадагы» аңылу хозяйствонун, сарјусыркомбинаттын ла
өскө дө парторганизациялардын пропагандисттеринин ижин-
де бар.

«Чуйский» ОПХ-нын пропагандисттери — Балакин Ю. А.,
Вайгандт В. В., Антонова Н. С., Востриков В. Ф., Пуш-
кин Н. А. школдордо ло кружоктордо үредүни хозяйствен-
ный задачаларды бүдүрериле колбулу өткүрип турулар.

Темдектезе, пропагандист Балакин Ю. А. башкарып турган
чоком экономиканын школында үренип турган специалисттер
практический семинарларга белетенгенде, хозяйствонун отде-
лениелери пландарды ла социалистический молјуларды бүдү-
рип тургандары, иштеги дисциплина, моральный ла мате-
риальный јилбүлери керегинде материалдарды тузалангылайт.

Коллективтин члендерин јакшы кылык-јанга, кичеенип
иштенерине үредип тазыктыраыла колбулу јакылтаны бүдүр-
генде, бу иште бар једикпес-тутактарды јоголторы јанынан
чоком шүүлтелер айдылып јат.

Бу ок коллективте коммунистический иштин школынын пропагандизи нөк. Вайгандт В. В. практический jakылталар бергенде, үренип турган кижинин теоретический билгиринин кемин, текши үредүзин, жакын аяруга алып турат. Jakылталар башка-башка: шофер болуп иштеп турган кижин болзо, тонна-километрдин баазын чотооры, автопаркты жаан астамду тузаланатан жаңы аргалар табатаны, дисциплинаны тыңыдар ла улустын жадын-жүрүмин жарандыра аргалар таап, темдектеери ле өскө дө.

Школдо үренип турган нөк. Куранакова Е. И. практический jakылта бүдүрүп, школдо үренеечилердин ижинин эрчимин бийиктедер диаграмма тургускан. Он үч кижиден он эки кижин — рационализаторлор. 1984 жылдын туркунына олодың берген шүүлтелерин иште тузаланганы 2 мун салковойдың экономический тузазын берген.

Районнын пропагандисттери jakылтаны жаңыс кижиге, анайда ок көп улуска берер эп-сүме тузаланып жадылар. Саржусырмакомбинатта коммунистический иштин школы (пропагандизи нөк. Рябцева В. С.) «Научно-технический ичкери өзүм — иштин арбынын бийиктедер төзөлгө» деп теманы үренип өдөрдө, үренеечилер Бойков В. А., Лашутина Л. И., Суханов С. В., Степанов В. Я. комбинаттын продукция соодор жазагында ишти технический жагырта жепсегени ажыра иштин арбынын бийиктедер үзеери аргалар табар jakылта алдылар.

Өрө адалган үренеечилер алган jakылтаны бүдүрүп, сыр тудаачынын конструкциязын жагырта жазаары жагынан шүүлте эткендер. Ол шүүлте аайынча жазаган жагырту иштин арбынын эки катап бийиктеткен.

Валентина Сергеевна Рябцева үренеечилерге берилген jakылтаны бүдүрөтөн план тургузарга болужып турат. Школдо үренип турган темалар аайынча практический jakылталарды бүдүргени үренип турган улустын иште эрчимин тыңыдат. Жирме кижиден он сегизи коммунистический иштин мергендүчилери бололо, бастыразы эл-жон ортодо иш эдер jakылталу.

Саржусырмакомбинаттын бу школдо үренген улузы иштеп турган холодильниги бешжылдыктын төрт жылынын планын ойинен озо бүдүргөн. 1984 жылдын планын коллектив база жөнүлү бүдүргөн. Иштин арбыны 13,8 процентке бийиктеген.

«Подгорный» совхоз-заводто коммунистический иштин школынын пропагандизи нөк. Буллер С. М. үредүни предприятиянин ижиле колбулу өткүрөт. Пропагандист ижин акту бойынын творческий планы аайынча төзөп туру. Андый план үредү өткүрөтөн программаны тереңжиде шүүп алар,

үредү өткүрер жаңы эп-сүмө тузаланар, үренип турган кажыла кижиге онын билери, таскадузы, арга-чыдалы аайынча практический жакылта үлештирер арга берип жат. Практический жакылталарды ажындыра берерде, улус кичееп бүдүрүп, жакшы белетенип жадылар.

Школдо үренеечи Титанаква Л. М., Лобадиана Р. В., Меновщикова В. В. «Садта өскүрер культуралардын продукциязын иштеп алар баалары жанынан түп шүүлтелер эдер» жакаруны темала үредү өдөрине бүдүн-жарым ай озо алдылар. Практический үредү өдөрдө, озор викторияны, боронотты, кара-белени, тожланы өскүрүп жуунадарына канча кире чыгымдар болгонын чотойло, кандый шылтактардан улам пландалганынан бийик болгонын жартадылар. Озордын чотогоны, ол аайынча эткен түп-шүүлтелери келер жылдын промфинпланын тургузарына керектү болды. Үредүлү жылдын туркунына школдо үренген 13 кижжи бойлорынын производственный ижиле колбулу 19 шүүлте эттилер.

Электрический сеттердин предприятиезинде коммунистический иштин школында үренип тургандардын (пропагандизи Антонников А. А.) ижинин некелтези — иште үзеери аргалар табары, чеберлеери ле кымакайлаары болды.

Эки жыл үренип, озор эткен 22 шүүлтени иште тузаланганы предприятиеге 8,5 мун салковой астам берген, 8 кижжи школдо үренип турала, коммунистический иштин мергендүчилери болуп алдылар. Пропагандист бойы — рацшүүлтелер эдеечи кижжи. Нөк. Антонников А. А. школдо үренеечи рационализаторлорло кожо эткен 22 рацшүүлтени производството тузаланала, предприятие жылына 5,9 мун салковой акча чеберледи. Экономиканын сурактарын үренерде бүдүрүп турган практический жакылталар производството тузаланылбаган аргаларды табарына, чеберлеерине ле кымакайлаарына, иште дисциплинаны тыгыдарына жөмөлтө эдер учурлу деп, пропагандист шүүп туру.

Маймадагы ДРСУ-нын баш инженери, пропагандист нөк. Рыспаев Н. Д. экономиканын теориязын жакшы билеле, оны коллектив бүдүрүп турган задачаларла колбоштырарын билер, иште бар једикпес-тутактарга үредүде отурган улустын ажарузын ууландырар кижжи деп, партиянын райкомында айдыжат.

«Научно-технический ичкери өзүм — иштин арбынын бийиктедер төзөлгө» деп теманы үренерде, пропагандист Рыспаев Н. Д. үренеечилерге мындый практический жакылталар берген: 1) «Производствотоны технический јепсееринде кандый ја-

нырталар эдилгенин көргүзөр; ол иштин арбынын бийиктедерине кандый камаанын жетирди?» 2) «Иштеп турган жерде иштин арбынын бийиктеткедий үзеери кандый аргалар табылар?» Үренеечи Дегтярев Е. И. ле Суртаев В. А. практический жакылталарды бүдүрерде эткен шүүлтелерди иште тузаланатаны предприятиеге жылына 2,8 мун салковой астам берген.

Предприятие јол жазаарында јангы технологияны ла техниканы, рационализаторлордын шүүлтелерин тузаланып, өткөн јылда 160 мун салковой акча кымакайлап алды.

Анайдарда, экономиканын сурактарын үренерде практический жакылталар бүдүргени чокым экономиканын семинарларында ла школдорында үренген улустын ижинде ле общественный керектерде эрчимин тыгыдарына, озор иштеген коллективтерде иштин арбынын бийиктедерине, материалдарды, сырьены, одыарар немелерди, электроэнергияны, акчаны чеберлеерине ле кымакайлаарына јаан учурлу. Ол ажыра пропагандист партиянын XXVI съездинин ле КПСС-тин Төс Комитединин јөптөринде тургузылган задачаларды јүрүмде бүдүрерине бойынын јөмөлтөзин эдип јат.

В. Параев,
КПСС-тин обкомында политүредүнин туразынын
консультанты

КОЛЛЕКТИВТИН ПОДРЯДЫЛА ИШТЕЕРИ ЛЕ ПРОФКОМ

Ороондо Аш-курсакты көптөдөр программаны бүдүрери учун тартыжуда журт хозяйствонун ишчилерин продукцияны көптөткөни ле чыгдыйын жарандырганы учун материальный жылбиркеткени анчада ла жаан учурлу болуп јат. Бу задачаны бүдүрерине колхозтордо, совхозтордо ло журт хозяйствонун өскө дө предприятиелеринде элбеде таркай берген коллективтин подрядыла иштеери тын јөмөлтө эдер аргалу.

Коллективтин подрядыла иштеер эп-сүмени элбеде тузаланарында профсоюзтардын комитеттери, профактив эрчимдү туружары керектү.

Јалан ижинде бригадаларды ла звенолорды, мал өскүрген фермаларды ла малчылардын өскө дө коллективтерин коллективтин подрядыла иштеерине көчүргенде, профсоюзтардын комитеттери организационно-технический ло социально-экономический иштер пландап бүдүреринде туружып јадылар. Андый иштердин тоозына баштамы коллективти (звеноны, бригаданы, ферманы) төзөөри, ологго хозрасчет ажыра бүдүретен јакылталар берери, иштеп алганы учун төлөөр ээжилерди јартаары, анайда ок ишти башкарары, иштин дисциплиназын тыгыдары, ишчилердин квалификациязын бийиктедери, иштенер ле амыранар ајалганы жарандыары, договорлор эдери кирип јат.

1983 јылда бригаданын подрядыла иштеерине көчөри керегинде КПСС-тин Төс Комитединин Политбюрозынын јөбин шүүжерде, бистин областьта јер ижине андый эп-сүмеле иштеер 69 звено, мал өскүреринде 306 звено (ферма), 20 бригаданы «Горно-Алтайсксуустрой» трестте төзөйтөни пландалган. Төзөлгөни дезе јер ижинде — 65, мал өскүреринде 306 звено, «Горно-Алтайсксуустрой» трестте 29 бригада.

Былыргы јылда коллективтин подрядыла иштеп турган бригадалар ла звенолор область государственного табыштырган түктин 36,1 процентин, сүттин — 4,3, медтин — 26,3, агнын мүүзинин — 17,1, аштын — 22,3, витаминдү өлөңкулурдын 92,3, өлөңнин — 28, силостын 22,7 процентин эткен.

Коллективтин подрядыла иштеген звенолорго ло бригадаларга бастыра кыралардын 25,7 проценти, ол тоодо аш үрен-

деген кыралардын — 22,5, силостойтон культуралардын — 15, көп жыл ла жаңыс жыл өзөр өлөңдөр үрендеер кыралардын 25 проценти берилген.

Жер ижиндеги бригадалар ла звенолор 3224,7 мунг салковойдын продукциязын иштеп алгандар.

Областьта өлөң үрендеген кыралардын кажы ла гектарынан орто тооло 18 центнерден түжүм алган болзо, коллективтин подрядыла иштеген звенолор ло бригадалар 21 центнерден жуунаттылар, силостойтон культуралардын түжүмин бир гектардан 181 центнерден (бастыра область орто тооло 98 центнерден) жуунаттылар.

Бригаданын подрядыла иштеп, жакшы једимдерге Кан-Оозы ла Майма райондордын хозяйственный ла профсоюзный органдары једип алгандар.

Жаңы эп-сүмеле бир жыл иштегени андый иш јаан тузалу болгонын көргүсти. Коллективтин подрядыла иштеп, јаан једимдерге једип алган звенолор ло бригадалар көптөди.

Көксуу-Оозы райондо СССР-дин 60-чы жылдыгынын адыла адалган совхозто Бочкарев Емельян Епифановичтин звенозы сүттоварный фермада төзөлгөн. Жыл чыгара иштейле, звено кажы ла уйдан 2242 килограммнан сүт сааган. Ол ок өйдө совхозто орто тооло 1590 килограммнан сааган. Эдип алган продукцияны акчала чотозо, план 24,5 процентке ажыра бүткен. Бир центнер сүт саап аларына звено 30, 40 салковой чыгымдаган. Бир центнер сүт саап аларына звенодо чыгымдар хозяйствонун чыгымдарынан 21,7 процентке ас болды.

«Маймадагы» аңылу хозяйстводо Вячеслав Михайлович Тиханкиннин звенозы торбоктор азыраарында иштеп, кажы ла торбоктын тирүге бескезин конокко орто тооло 533 граммнан кожулткан. Хозяйстводо — 470, райондо 481 граммнан кожулткандар. Кожулткан бир центнердин иштеп алар баазы звенодо 157,14 салковой, совхозто — 201,35, райондо 178,00 салковой болгон. Звенодо иштин арбыны 63,2 процент, бир центнер эт иштеп аларына чыгымдар 51,4 процентке жабызган. Бу звенонын једимдери бригаданын подрядыла иштейтен коллективти төзөйлө, оны ончо жаанынан јеткилдеп, ижин чике башкарза, бийик арбынду иштейтенин керелейт.

Је областьта бу ишти анаар-мынаар төзөп, калай башкарып турган учуралдар бар. Звенолор, бригадалар ла фермалар коллективтин подрядыла иштеерине јеткил белетениш јоктон көчүрилип, олардо улус акту бойынын күүниле иштейтен ээжини бузуп турганы учурап јат.

Коллективтин подрядыла иштеерге кажы ла хозяйстводо жарамыкту экономический айалга жеткилдеер тѳѳѳѳѳ иш ѳткѳрер керек. Звено, бригада, ферма кандый иш эдери, кандый техника болотоны, акча жалды канча кире аванстап берери, учындагы једимдер аайынча канчаны тѳлѳйтѳни ажындыра јарталар учурлу.

Јер ижинде ле мал ѳскѳреринде хозрасчетло иштейтен коллективтерди тѳѳѳѳѳ кезик шѳѳѳѳѳ мындый.

Бригада (звено) јаантайын иштеер механизаторлорлу болуп тѳѳѳѳѳ. Олорго севооборотто кыралар, иш бѳѳѳѳѳ керектѳ технический средстволор берилер. Коллектив бойынын ижин хозрасчет аайынча тѳѳѳѳѳ јат. Хозрасчеттын амадузы — механизаторлор бойынын ижинин учындагы једими учун каруулу ла материальный јилбилѳ болотоны.

Бригаданын (звенонын) производственный программазы кубулбас учурлу. Ол тушта бригада бирлик болор, механизаторлор бойынын таскадузын бийиктедерге јилбиркеер. Олор јыл чыгара иштѳ болор, колындагы техниканы кичееп тузалалар.

Коллектив бойынын ижинде берилген культураларды кыралап ѳскѳретен технологический карталарла башкарынар, специалисттердин јакаруларын бѳѳѳѳѳ, тѳѳѳѳѳ ѳскѳрип алар јакылтаны кичееп бѳѳѳѳѳ, кыраларды кичеери, сѳркѳштеер ле кѳѳѳѳѳ немелерди, удобрениелерди тузалалары, техниканы бийик арбынду иштедери учун каруулу болорлор.

Бригада (звено) бойын башкарынар ээжилер аайынча ишти качан баштайтанын, качан божодотонын бойы билер учурлу. Иштин чындыйын бойы шиндеер, иштин дисциплиназын бузаачыларды бойы каруузына тургузар, јиит ишчилерди бойы ѳредер учурлу.

Бригада (звено) улустын акту кѳѳѳѳѳ тѳѳѳѳѳ јат, бригадирди эмезе звеньевойды текши јуунда тудар. Ишти текши башкаратан совет тудулар. Производственный программаны бѳѳѳѳѳ иштерди коллектив, онын бригадирди ле соведи бойлоры баш билинип башкарып јадылар. Хозяйствонын специалисттери ле башкараачылары технологический дисциплина бѳѳѳѳѳ турганын шиндеер, договордо айдылганы аайынча техникала, улусла болужар праволу.

Мал ѳскѳреринде хозрасчетто иштеп турган коллективке (звеного, бригадага, фермага) мал, кажаандар, техника берилип јат. Олорго малдан продукция (сѳт, эт, тѳк, ноокы) алар чоком план берилет. Ишти тѳѳѳѳѳ лѳ акча-жалды тѳлѳѳѳѳѳ кажы ла ишчи акту бойынын эткен ижи аайынча,

учындагы једим аайынча алатан ээжиле башкарынар. Хозрасчет мал өскүреринде иштеген улусты малдын тоозын көптөдөрине, продуктивнозын бийиктедерине, иштин арбынын өскүрерине, чыгымдарды астадарына оморкодот.

Мал өскүреринде коллективтин подрядыла иштеер эп-сүме көп. Эң ле элбеде таркаганы — бригадалар ла звенолор.

Бригада ла иштегенде, онын коллективи аңылалган ферманы (саар уйлардын, бозуларды эмизип чыдадар ферманы, койчылардын фермазын) алала, продукция (сүт, эт, түк, ноокы) иштеп алар иштерди бойынын ийдезиле бүдүрип јат.

Башкараачылар ла специалисттер подрядла иштеп турган коллективле кожо иштеер, олар малдан көп продукция алганы учун материальный јилбилү болор учурлу.

Јалан ижинде ле мал өскүреринде коллективтин подрядыла иштеерине көчөринде колхозтордын ла совхозтордын јаныс ла администрациязы туружатан эмес, анайда ок олардогы общественный организациялар туружары керектү.

Коллективтин подрядыла иштеерине көчөрдө, профсоюзтын организациялары нени эдер аргалу.

Подрядла иштеери коллектив төзөгөнине башталып јат. Коллективте иштейтен кажы ла кижинин кандидатуразын ончо јанынан шүүжип, профгруппоргтын шүүлтезин угала, текши јуунда јөптөп јат.

Экинчи јаан иш: хозрасчеттын јакылталарын чокумдайтаны. Мында коллективтин акча-јалынын фонды, эдилген продукция учун канчаны төлөйтөни, сыйлајтан ээжилер ле сыйдын кеми чокумдалат. Бастыра бу ээжилерди тургузып јартаарында профком туружар, иште јеткер јок болорын, улус иштегедий јарамыкту айалга болорын јеткилдеер учурлу.

Иштин једимдерин администрациянын ла профкомнын кожо өткөн јуунында шүүжер. Подрядла иштегенде акча-јалды коллективтин ижинин учындагы једимдери аайынча төлөйтөн ээжиден кыйа баспайтанын профком шиндеп турар, ол учун каруулу болор.

Коллектив өмөлөжип, јаба эдип алган акча-јалды чике үлештирерин профком бойынын ајарузында тудары керектү.

Хозяйстводо профком подрядтын ээжилери коллективтин кажы ла членине јарт болорын јеткилдейт. Бригаданын соведиле кожо подрядтын төс ээжилерин белетейле, элбеде јарлаар, анайда ок хозрасчеттын јакылталарын, канча кире продукция иштеп алатанын, ол учун канчаны качан төлөйтөнин — ончозын элбеде таркадар. Мында текши иштеп алганын үлештирер тушта кажы ла ишчи иште канайда турушканын јар-

таары профгруппорг ажыра өдөр учурлу. Оны профгруппа ла бригаданын соведи кажы ла ишчиге јартап айдып бергени јакшы. Анайда этпезе, коллективте кезик улус ого ненин учун ас төлөгөн деп тал-табыш көдүрерден айабас.

Социалистический мөрөйдиг итогторын шүүжерде, профком подрядла иштеп турган коллективтердин ижин јартап көргүзөр учурлу. Анайда эдерге кажы ла коллектив, онын члендери јыл чыгара канайда иштегенин, олардын једимдерин, көргүзүлерин, једикпес-тутактарын, јастыраларын профком јакшы билер учурлу. Подрядла иштеген коллективтин бойында мөрөйдиг озочылдарын темдектееринде калганчы сөсти бригаданын соведи айдар.

М. С. Шедогуб,

**јурт хозяйствонун ишчилеринин
профсоюзынын обкомынын ишчизи**

ПЛАНЕТАНЫҢ ЖЕТКЕРЛҮ ЖЕРИ

Африканын албатылары жайым ла камааны жокко өзөрине керектү амыр-энчү айалга жеткилдеп аларга амадап жадылар. Же Түштүк Африкадагы Республикада улус истеечи башкаруу бар болгоны континенттин түштүгүндө айалганы жаантайын катуландырып туру. Бүгүнгү күндө Түштүк Африка деп ада-лып турган жерге Малави Республика, Лесото Королество, Ботсвана Республика, Свазиленд Королество, Зимбабве Республика, Замбия Республика, Мозамбик Албаты Республика, Ангола Албаты Республика, Намибия, Түштүк Африкадагы Республика, Демократический Мадагаскар, Комор Орто-лыктар, Федеральный Ислам Республика, анайда ок Маска-рен Ортолыклар ла Маврикий государство кирип жат.

Империалист государстволордын, элден озо США-нын жө-мөлтөзиле, ЮАР (Түштүк Африкадагы Республика), онын расист башкаруузы өрө адалган ороондорго удурлаштыра жарлалбаган жуу өткүрөт.

ЮАР Намибияга олжолоп кирип алган, калганчы-жылдарда Анголанын түштүгүндө бир канча жерлерди колдом-доп алала, чыкпай туру. Преторийдин черүлери коштойында турган государстволордын: Лесотонун, Мозамбиктин, Зим-бабвенин, Ботсвананын, Замбиянын, Свазилендтин жерине улай ла жуулап кирип турулар.

ЮАР-да расисттердин башкаруузы бойынын шокчыл кы-лыктарыла Түштүк Африкада айалганы жаантайын катулан-дырып, мындагы ороондордын социально-экономический өзү-мине буудак эдерге, жайымы ла камааны жок болоры учун тар-тышкан албатыларга жөмөлтө эдеринен мойноттырарга күжү-ренип жадылар.

Баштаачы империалист государстволордын стратегиязын-да Африканын түштүгү аңылу жерде туруп жат. Олор бу район-ды континентте национально-жайымданары учун албатылар-дын тартыжузын тумалайтан плацдарм, камааны жок госу-дарстволордын ичбойындагы керектерине кирижетен, анайда ок жаан учурлу стратегический сырьё алатан жер эдип аларга кичеенгилейт. Ого үзеери Түштүк Африка — жаан учурлу воен-ностратегический жер болгоны США-га ла онын НАТО аайын-

ча најыларына анчада ла јарап туру. Бастыра бу амадуларында империалисттер элден озо ЮАР-га иженип турулар.

Түштүк Африкадагы Республика (ЮАР) — континенттеги госуларстволордын ортодо экономика јанынан эн тын империалист госуларство. Бастыра Африка эдип турган текши продуктанын 22 проценти, промышленный производствонун 40 проценти, тышјанындагы садунун 20 проценти ого келижет. Промышленный производствонун кемиле ЮАР капиталдын телекейинде он экинчи јерде туруп јат.

Орооннын экономикасында өскө ороондордын капиталы 30 млрд. долларга шыдарлашты. ЮАР-да Англиянын 700, Американын — 500, Күнбадыш Германиянын 450 фирмалары иштегилейт. Империалист монополиялар мында африкан укту ишмекчилерди кулданып, күчин јип, олордын байлык сырьезын тузаланып, бойынын чыгымдаган капиталына сүреен көп астам алып јадылар.

Ороондо алтаннан ажыра жүзүн-башка минералдар казып алгылайт. Олордын көбизинин јер алдында бары ла казып алып турганы јанынан ЮАР капитал бийлеген телекейде баштаачы јерде бололо, НАТО-нын ороондорына эн көп стратегический сырье берип турган ороон боло берди. Олор мынан бойлорына керектү ванидийдин 88 проценти, платинанын — 86, алтыннын — 75, марганецтин — 67, форрохромнын — 63, хромнын рудазынын 32 проценти алып јадылар. Капиталдын телекейинде эн ле көп алтынды (80%) ЮАР-да казып алып јадылар. Анайдарда, јуу-јепселдерди көптөдө эдерине керектү сырьенын көп нургунын НАТО-нын ороондоры Түштүк Африкадагы Республикалардан алып јадылар.

ЮАР Атлантический ле Индийский тенгистер бириккен, телекейдин ороондорынын керептери өдүп турган јаан учурлу талай јолдордо турганы НАТО-го анчада ла јаан учурлу. Бу јолдорло садуга аткарылып турган нефтьтин 75% барат, НАТО-нын ороондорынын тышјанындагы садузынын 44 проценти өдүп јат.

Бу керектерди ајаруга алып, империалист ороондор ЮАР-дын јуулажар ийдезин тыгыдала, оны империализмнин Африкада јуучыл ийдези эдип аларга кичеенип турулар. Олор акча-јөөжө берип, болужып турганынын шылтуунда, ЮАР-дын јуулажар ийде-күчи јылдан јылга өзүп туру. Бүгүнгү күнде онын черүзинде 500 мунга шыдар кижиги. Ол коштойында турган ончо госуларстволордын черүлеринен эки катап көп.

Келер өйдө НАТО-нын башкараачылары ЮАР-дын је-

ринде стратегический јаан учурлу јуучыл турлулар төзөөрин пландагылайт. Атлантиканын түштүгүндө ЮАР ла Латин Американын кезик ороондоры турушкан олјочыл биригү (САТО) төзөйтөн шүүлте база бар. Ол биригүдө ЮАР башчы болотону темдектелген.

ЮАР-дын башкараачы ишчилери өткүрип турган национальный политика империалисттерге база јарап туру. Расисттердин национальный политиказы озодон бери ас тоолу ак чырайлу улус республикада јуртаган көп нургуны кара чырайлу африкан укту улусты кыйа көрүп базынатан, күчин јип кулданатан колониальный кылыктар аайынча өдүп келген. Ол политиканын төс учурында ондо јуртаган африкан улусты ла озо-озо өйлөрдө Индиядан келеле, мында токтогон улусты кыйа көрүп базынары. Андый политиканын амадузы — јаан монополист компаниялар, анайда ок көп јерлер ээленген ак чырайлу байлар ишкүчиле јаткандардын күчин јийле, көп астам алатан айалга јеткилдеери.

ЮАР-дын башкарузы расалар ла башка-башка ук улус алдынан бойы өссин, бойынын ээжи-јагын јылыйтпазын деп кичеенип турус дежип, улусты угыла башка-башка бөлип салган. Чынынча алза, озор анайда улусты бөлийле, африкандардын бирлигин јайрадарга амадап јадылар.

Анайда эткенин озор «бантустанга бөлигени» дежет. Бүгүнгү күндө ЮАР-да андый он «бантустан» бар. Озордо көп улус иш јок, торолоп јүредилер, оору улусты эмдебесте, өлүм тын, анчада ла јаш балдар көп өлүп јат. Јашөскүрим үренер, иштеер квалификациязын бийиктедер арга јок, өскө нациялу ла ук улусты кыйа көрөри тынгыган.

Сегизенинчи јылдар башталып турарда Түштүк Африканын национально-јайымданар тартыжузынын некелтезиле Преторий африкан улуска бир эмеш јенилтелер этти. Апартеидтин ээжилери аайынча африкан укту улус эл-јон текши тузаланар транспортло (трамвайла, автобусла) јүрбес, озор общественный јерлерге (театрга, ресторанга, стадионго ло өскөлөрине де) јүрбейтени керегинде законды токтоткон, африкан улус профсоюзтарга биригерине јөп берген. Је анайда эткени апартеидтин системазын (өскө ук улусты кыйа көрөтөнин) јоголтподы.

ЮАР-дын башкараачыларынын орооннын ичбойында өткүрип турган политиказы ЮАР-дын төс калыгына — кара чырайлу африкандарга јарабай јат. Апартеидке удурлашкан тартыжуда ЮАР-дын ак чырайлу улузынын көп нургуны база туружат. ЮАР-дын бастыра демократический ийделе-

рин бириктирер јолдо 1983 жылда август айда расизмге удурлаштыра тартышкан элбек фронт — Бириккен Демократический Фронт (ОДФ) төзөлгөни баштапкы јаан алтам болды. Ол фронт бүгүн алты жүске шыдар организацияны бириктирип јат.

ЮАР-да профсоюзтардын ижи элбей берди, забастовкалар көптөп туру. Түштүк Африкадагы Республиканын башкаруда турган расисттерге Африканын Национальный Конгресси (АНК) деп адалган биригүү тын согулта эдет.

ЮАР-да өскө дө ук улусты көрбөй, африкан улусты базынып турганы учун телекейдин көп ороондоры бу расист государство садышпай, өскө дө колбулар этпей јат. Көп тоолу телекейлик организациялар, жүзүн-башка демократический биригүүлөр ЮАР апартеидтин политиказын өткүрип турганын јаратпай јадылар. Андый айалга Преторияны тын чочыдат. Онын учун калганчы өйдө ЮАР-дын башкараачылары телекейде тоомјызын эмеш те болзо, көдүрип аларга кичеене бердилер.

Преторий элден озо коштой турган государстволорды мекелеп, кезикте кезедип, коркыдып, бойынан камаанду эдерге эмезе бойыла јакшы колбуларлу эдип аларга албаданат. Кезик ороондорды көнү јуулап, ЮАР-дагы африкан калыктын ла Намибиянын албатызынын јайымданар тартыжузына јөмөлтө этпезин, СССР-ле, өскө дө социалистический государстволорло колбуларды аstatсын деп некейт.

80-чи жылдар башталарда, Преторийдин каршулу ижи анчада ла элбеген. Јайымдалган ороондор јаар жүзүн-јүкпүр бандалар, шокчылдар ийип турды. Олор, темдектезе, Анголанын, Зимбабвенин, Мозамбиктин ле өскө дө ороондордын јеринде улус өлтүрип, школдор, больницалар, фабрикалар өртөп, өскө дө шокчыл керектер эдип, ол ороондордо албаты тургускан башкаруны антарар каршулу иш өткүргиледи.

Калганчы жылдарда Түштүк Африкадагы Республиканын монополистический капиталы коштойындагы ороондорго кирери элбеди. Анайда ЮАР-дын расисттери оларды экономикада колго тударга амадайт.

Африканын түштүгиндеги јайым государстволор ЮАР-дан экономический камаан јок болор политика өткүрип турулар. Темдектезе, Ангола, Мозамбик, Танзания, Ботсвана, Замбия, Свазиленд, Лесото ло Малави промышленностьты ла јурт хозяйствоны өскүреринде ЮАР јоктон өмөлөжөр болуп јөптөштилер.

Африканын түштүгинде тын блааш-тартышту керек —

Намибияла колбулу сурактар. ООН 1966 жылда Намибияга жайым берери керегинде жөпти чыгарган да болзо, ЮАР-дын черүлери эмдиге жетире Намибияны олжолоп артканча. Намибияда Түштүк-Күнбадыш Африканын Албатызынын Организациясы (СВАПО) башкарганыла национально-жайымданар тартыжу элбеди. 1973 жылда декабрь айда ООН-нын Генеральный Ассамблеязы СВАПО-ны Намибиянын албатызынын сок жагыс башчызы деп жараткан.

Намибия керегинде сурактын аайына чыгарга Күнбадыштагы империалист государстволор, олардын монополиялары ООН-нын резолюциясын бузуп, Преторийле өмөлөжип, онын политиказына жөмөлтө берип тургандары жаан буудак эдип жат. Бүгүнгү күнде Намибияга Преторий ажыра 53 транснациональный корпорация кирип алган. Олардын ортодо 15 корпорацияны Американын монополиялары башкарып турулар. Африкан улусты албанга иштедип, кулданып, ар-бүткен жөөжөни тоноп, олар сүреен көп кирелте-астам алып турулар. Темдектезе, жагыс ла США гран ары жаанынан алып турган кобальттын 88%, платинанын 80%, технический алмазтардын 100%, ураннын 55% Намибиядан алып жат.

Рейганнын администрациясы ЮАР-дын эмдиги башкаруузына бастыра аргаларла жөмөлтө эдет, ЮАР онын болужыла Африканын түштүгинде национально-жайымданар тартыжуны тумалайтан политика өткүрип туру.

Преторийдин башкаруузы США-дан экономический, политический, дипломатический болуш алып жат. США-нын жуу-жепселдер эдип турган монополиялары ЮАР-дын черүзине туйказынан жуулажар техника, жагыс мылтык-жепсел садып турулар. 1981—83 жылдарда США-нын госдепартаменти ЮАР-га 28,3 миллион долларга жуулажар техника садырына жөп берген.

США-нын дипломатиясы Преторийге жөмөлтө эдип, Намибияда керектердин аайына чыгарга Анголадан Кубанын черүлерин жандырзын, УНИТА деп адалган контрреволюционный биригүни жарадып жөпсинзин деп некеген. УНИТА-нын башчызын Ж. Совимбаны ла онын болушчыларын Вашингтон Анголанын башкаруузына кийдиреле, табынча МПЛА — Иштин партиясын жагнап туура эдерге амадайт.

Же Анголанын революционный башкаруузы ЮАР-ла, США-ла куучындажарга бойынын политиказынан кыйа баспай турганы империалисттердин ле расисттердин амадуларын үзүп туру.

ЮАР-да расисттердин колониальный јанын јоголторы, Намибияга јайым берери телекейлик учурлу сурак деп, бистинг партия ла Совет башкару алдынан бери айдып келдилер. Апартеидтин политиказына удурлашкан ла Намибиянын јайымы учун ла камааны јок болоры учун тартыжуны телекейлик политиканын јаан учурлу задачазы эдип СССР көрүп туру деп, КПСС-тин XXVI съездининг материалдарында айдылган.

Советский Союзта Африканын түштүгиндеги албатылардын јилбилерине јарабай турган кандый бир өскө амаду јок. Бистинг ороон, совет улус телекейдинг бу талазында амыр-энчү болзын, албатылар ырысту јуртап јатсын деп күүнзеп јадылар.

Н. Модоров

ТАРТЫЖУНЫНГ ЛА ӨЗҮМНИНГ ЖОЛЫНДА

(Афганистаннын Албаты-Демократический партиязынын
20 жылдыгына)

Быјыл январь айда афган албаты, Афганистаннын Албаты-Демократический партиязы, орооннын бастыра патриотторы, гран ары јанындагы најылары партия тӱзӱлгӱнинин 20 жылдыгын темдектеген. НДПА-нын Тӱс Комитединин, Афганистан Демократический Республиканын Революционный Совединин ле Министрлер Совединин кожо ӱткӱн торжественный јуунында республиканын бастыра јерлеринен делегаттар, гран ары јанынан кӱп айылчылар келген. Јуунда «Афганистаннын Албаты-Демократический партиязы — национальный ла социальный ичкери ӱзӱм учун албатынын тартыжузын баштаачызы ла омуркодоочызы болгоны керегинде» докладты НДПА-нын Тӱс Комитединин Генеральный качызы, Афганистан Демократический Республиканын Государственный Совединин Председатели нӱкӱр Бабрак Кармаль эткен.

Партиянын јирмејылдык историязында онын юбилейин андый бийик кӱдӱрингилӱ темдектегенинде јаан учур бар. ӱткӱн жылдардын туркунына партия ас тоолу члендерлӱ, чачыны кружоктор ло группалар болгонынан ишкӱчиле јаткандардын мундар тоолу талдама улузын бириктирген, јангы кебер-бӱдӱмдӱ революционный партия болуп ӱзӱ берди.

НДПА-нын башкарганы ажыра Апрель айдагы революция јенгеле, орооннын јӱрӱминде јангы страница ачкан. Јебрен Афганистанды революционный эп-аргала јангыртары башталган. НДПА тӱзӱлгӱни общественно-политический ӱзӱмнин једими болуп јат. Партия тӱзӱлӱрдӱн озо Афганистаннын эл-јонынын баштаачы улузы ороонды демократиянын јолына тургузары, национальный камаан јок болорын јеткилдеери ле тыгыдары учун кӱп-кӱп жылдардын туркунына тартышкан.

Афганистанда демократия учун тартыжу, ӱскӱ дӱ кӱп ороондордо чилеп ок, Улу Октябрьский социалистический революциянын кийнинде анчада ла элбеген. Афган обществодо алдынан бери ӱнгӱйип келген национальный ла прогрессивный ийделер политический кружокторго ло группаларга биригип, корольдын ла феодал-помещиктердин, империа-

лизмге садыган буржуазиянын башкарузына удурлаштыра тартышкандар. Ол ийделер баштапкы өйдө классовой ла идейный јанынан башка-башка ууламјылу болгондор. Је андый да болзо, озор бойлорынын ижиле келер өйдөги революция јенерине јөмөлтө эткендер.

1965 јылда январь айда Афганистаннын Албаты-Демократический партиязы төзөлгөн. 1-кы январьда Кабулда партиянын 1-кы съезди јажытту айалгада ачылган. Съезд ороондо революционный айалганы шүүжеле, партиянын программазынын текши ээжилерин ле төзөлгөлөрин јөптөгөн, Төс Комитедин туткан.

НДПА баштапкы ла күннен ала революционный шүүлте-нин ле тартыжунын партиязы болгонын көргүскен. Партия-нын «Халык» газетте јарлалган баштапкы программазында келер өйдөги јуук задача эдип, албатыга өштү феодальный башкаруны антарар, кижинин күчин јиичилердин јанын јоголтор, ороондо политический башкаруны ишкүчиле јаткандар бойынын колына алар, өзүмнин капиталистический эмес јолына турар задача тургузылган. Özүмнин андый јолыла барып, Афганистанда социализмди төзөп бүдүрер амаду јарлалган.

НДПА төзөлгөниле кожо ороонды революционный јангыртары учун тартыжуда јангы өй башталган. Апрель айдагы революциянын кийнинде НДПА башкараачы партия болуп алала, революциянын, албатынын јүрүм-салымын бойынын колына алган.

Бүгүн НДПА — јаантайын өзүп, тыгып турган партия. Апрельдеги революция башталарда, партияда 18 мун член болгон. Онын кийнинде өткөн алты јарым јылдын туркунына члендеринин ле кандидаттарынын тоозы 120 мунга јеткен. Партияда ишмекчилердин, крестьяндардын, ремесленниктердин тоозы көптөйт. Бүгүн озордын тоозы 30 процент. Эмди партиянын члендери — ороондо бар 20 национальностынын улuzu. Партиянын организациялары бастыра провинцияларда, городтордо, көп нургуны уездтерде ле волосттордо, ишкүчиле јаткандардын коллективтеринде, черүде төзөлгөн.

НДПА бойынын 20-чи јылдыгын империализмге ле реакцияга удурлашкан калапту классовой тартыжуда темдектеди. Империалисттер өткүрип турган јарлалбаган јууда чыдажала, јенип чыгатаны — бүгүн партиянын ла албатынын текши задачазы. НДПА — тартыжып ла јуулажып турган партия. Онын члендеринин 60 проценти черүде.

Партия јирме јылдын туркунына кайыр јолдор өткөн.

Ороон текши сондогоны, улус бичик билбес, культуразы жабыс болгоны партияга коомой салтарын јетирген. Онын учун партиянын члендеринин көп нургуны калганчы өйлөргө јетире интеллигенция болды. Партиянын члендеринин марксистско-ленинский үредүзи, классово-политический билгири база жабыс кеминде болгон.

Партия көп нургуны јажытту иштегени албаты-калыклар колбуларды элбедер арга бербеген. Ого үзеери империализмнин разведкалары партияны јайрадарга болуп, бойынын агенттерин ийип турган. Бастыра бу керектерден улам јастыралар көп болгон. Оны ончозын партия өдүн чыкты.

Эмди партия бирлик боло берди. Партиянын идеологический, политический ле организационный төзөлгөлөри тындыды.

Бүгүнгү күнде једикпес-тутактар, уур-күчтер база көп учурап јат. Олор болуп турган төс шылтак — империализм, телекейлик реакция Афганистаннын јайым өзөрине јөпсинбей, революциянын једимдерин јоголтоло, азыйгы јанды ойто орныктырарга күјүренип турганы. Јүстер миллион доллар акчаны империализм ле реакция контрреволюционный бандалар төзөөрине, үредерине ле јепсеерине чыгымдап јат. Албаты тургускан революционный јанды империализм көнү јуулап, антарып болбой салала, эмди орооннын экономикасын јайрадарга, албаты-калыкты шыраладарга амадап туру.

Афганистанга удурлаштыра јарлалбаган јуу кандый түбек эдип турганын, канча кире элбегенин телекей јакшы билбес болор. Контрреволюционерлер 1814 школ, 31 больница, 906 кооператив јемирген, кош тартар јүстер тоолу автомашиналар үреген, 14 мун километр телефоннын эмиктерин, јүстер километр электролиния үскендер. Контрреволюциянын каршулу кылыктарынан улам 35 миллиард афгани чыгым болды.

Је империализмнин ле реакциянын каршулу кылыктары орооннын экономикасын јайрадып болбоды, ичкери базыдын токтодып болбоды. Өштүлөр ол ажыра јангыс ла бойынын јаманын, афган албатынын өштүзи болгонын көргүстилер.

Контрреволюцияла эрчимдү тартыжарга партия элден озо экономиканы тыгыдары керектү деп шүүп туру. НДПАнын Төс Комитеди ле ДРП-нин башкарузы өткүрип баштаган иштердин шылтуунда промышленность тыгыда өзө берди. Өткөн јылда промышленностьтын продукциясын эдип чыгарары, онын алдындагы јылга көрө, 15 процентке өскөн.

Өткөн 1984 жылда Афганистаннын промышленнозы революциянын алдындагы кеминен ажа берди. Партия промышленностьто государствонын предприятиелерин тынгыдарына жаан ајару эдип туру. Революциянын кийинде национальнй экономикада госсектордын продукциязы 20 процентке өсти.

НДПА ороондо јер тuzаланарын јангырта тözöди. Помещиктердин јерин айрып алала, јокту крестьяндарга үлеген. Партия ла башкару крестьяндарды бириктирерине жаан учур берип турулар. Коллективтерге бириккен кооперативтер государстводон јуртхозтехника, удобрениелер алып јат. Бүгүнги күнде ороондо 308 јуртхозкооператив, 138 потребкооперация ла промартельдер тözöлгөн, 140 кооперативный магазин ачылган. Бу — јурт јерлерде жаан социалистический строительство јүк ле башталып турганы.

Афганистанда партия ла башкару улустын јадын-јүрүмин јарандылары јанынан элбек иштер баштадылар. Орооннын экономиказы јангы тыгып баштаган айалгада бу ишти өткүрерге күч те болзо, социальный сурактар партиянын база тös ајарузында.

Калганчы эки жылда государствонын секторында ишмекчилердин ле служащийлердин акча-јалы эки катап бийиктедилди. Государство ишмекчилерге ле служащийлерге керектү товарлардын бааларын, эл-јон тuzаланар транспортло јүрер бааны бийиктетпеске үзеери акча чыгымдап туру.

Көбөннин ле сахар эдер свекланын государственого алар баазын эки катап бийиктеткен. Минеральный удобрениени кооперативтерге садар баа јабызадылган.

Улусты бичикке үредери јанынан жаан иш өдүп туру. Бичик билбезин јоголтор курстарды ла кружокторды бир миллионнон ажыра кижии үренип божоткон. Беш жылдын туркунына газеттердин тиражы 2,8 катап көптöди. Радиоберилтелер ороондо бар нациялардын ла ук албатылардын тилиле өдүп јат. Улустын су-кадыгын корыыр иш там ла тыгып туру. Калганчы беш жылда больницаларда орындардын тоозы 84 процентке, врачтардын — 45 процентке көптöди.

Эмди партия ишкүчиле јаткандарды государствонын керектерин башкарарына тартып алары јанынан баштапкы алтамдар эдип туру. Республиканын јербойындагы башкараачы органдары керегинде Закон јөптöлгөн. Провинциялардын, уездтердин, волостьтордын ла кишлактардын джиргилерине (јуундарына) чыгартулу улусты (депутаттарды) демократический выборлордо орооннын общественный органи-

зацияларын ла национальный ийделерин бириктирген Национальный ада-төрөл фронттын кандидаттары эдип тудар. Албатынын чыгартулу улузынын джиргилери ле олордын исполнительный комитеттери јаннын ла башкартунын јер-бойындагы јангы органдары болор. Олордо бастыра нациялардын ла ук албатылардын талдама улузы иштеер.

Ишкүчиле јаткандар орооннын јүрүминде элбеде туружарын көп улусты бириктирген общественный организациялар јеткилдегилейт. Ороондо профсоюзтар, кооперативтер, јашөскүримнин ле үй улустын организациялары, амыр-энчү учун тартыжаачылардын биригүлери, творческий союзтар, мүргүүлдин ишчилеринин обществолары төзөлөлө, иштеп јадылар. Олор ончозы Ада-Төрөл национальный фронтко биригеле, Афганистаннын бастыра патриотический ийде-күчтеринин бирлик ийдези боло берди.

НДПА 1966 јылда јөптөлгөн программазы аайынча бойынын тышјанындагы политический ижинде бастыра телекейде амыр-энчү учун, јангы јууны болдыртпазы ла ороондор өмөлөжөри учун тартыжар политика өткүрип туру. Шак онын учун НДПА ла ДРА-нын башкарузы телекейде бастыра-текши амыр-энчүни ле албатыларга јеткер јок болорын јеткилдеери учун Совет Союз ла социализмнин өскө дө ороондоры өткүрип турган тартыжуны јарадып ла јөмөп туру.

Афганистан Демократический республиканын телекейде тоомјызы там ла бийиктеп туру. ДРА-ны бүгүн телекейдин 80 орооны јаратты. НДПА карындаштык 103 коммунистический ле ишмекчи партияларла, демократический ле национально-јайымданар биригүлерле колбуларлу.

Совет Союзтын ла Афганистаннын ортодо озодон бери јанжыккан колбулар Апрельдеги революциянын кийнинде анчада ла элбеп, теренжип туру. СССР-дин ле ДРА-нын, КПСС-тин ле НДПА-нын, совет ле афган албатылардын ортодо колбулар — бой-бойын јакшы ондожып, болужып, өмөлөжип турган карындаштык колбулар болуп јат.

Ол колбулардын учурын Афганистаннын башчызы нөкөр Бабрак Кармаль мынайда јартады:

Баштапкызында, Совет Союз Афганистанга национальный камаан јок болорын јеткилдеерине озодон бери болушкан. Андый јөмөлтөни ле болушты СССР Афганистанга 65 јыл берип јат. Ол учун бойына Афганистаннан нени де качан да некебеген.

Экинчизинде, Совет Союз Афганистаннын экономиказын тыгыдарына ла өскүрерине болужып јат. Совет Союзтын

болужыла тудулган ла иштеп турган предприетиелер бүгүн республикада эдилген продукциянын 60 процентин берип туру. СССР Афганистанга бийик квалификациялу ишмекчилер, инженерно-технический ле научный ишчилер үредип белетеерине болужып туру.

Үчинчизинде, Совет Союз Афганистанда үредүни, науки, культураны төзөп жарандыларына, национальный интеллигенцияны өскүрерине жөмөлтө эдип јат. СССР-дин болужыла Кабулда политехнический институт, автомеханический техникум, Мазари-Шарифте техникум төзөлөлө, иштеп турулар. Партиянын ла государствонун башкараачы ишчилерин НДПА-нын Төс Комитединде общественный наукалардын Институды белетейт.

Революцияга эн ле тын јеткер боло берген өйдө Совет Союз афган албатыга интернациональный болуш берген. СССР-дин ат-нерелү уулдары Афганистаннын албатызыла ороон јайым ла камааны јок болорын, Апрельдеги революциянын једимдерин корулап аларга болужып барган. Эмди де ДРА-нын башкарузынын сураганы аайынча кезик совет черүлер гран ары јанынан јуулап келип турган бандаларды јоголторына болужып турулар. Оны афган албаты үргүлјиге ундыбас.

Афган албатынын амадуларын, онын тартыжузында учурап турган уур-күчтерди совет улус јакшы ондоп јат. Колониализмге ле империализмге удурлаштыра, јайым, камааны јок болоры учун узак өйдин туркунына тартыжала, једип алган једимдерин афган албаты качан да ычкынбас. Бойынын тартыжузында Афганистан јангыскан эмес. Ого улу совет албаты, социализмнин најылык ороондорынын ишкүчиле јаткандары болужар, бастыра телекейдин прогрессивный ийделери жөмөлтө эдер.

Н. Тодошев

БАЖАЛЫКТАР

Јангы јаан једимдерге	3
Агитпункттын оттору	8
Хозрасчеттын ээжилери жүрүмде	12
Жакытталар берерин тузаланадыс	16
Коллективтин подрядыла иштеери ле профком	20
Планетанын жеткерлү јери	25
Тартыжунын ла өзүмнин јолында	31

СОДЕРЖАНИЕ

К новым большим достижениям	3
Огни агитпунктов	8
Хозрасчет в действии	12
Используем практические задания	16
Работа по коллективному подряду и профком	20
Горячая точка планеты	25
На пути борьбы и развития	31

БЛОКНОТ АГИТАТОРА

Редакционная коллегия

Подписано в печать 20.02.1985 г. АН 12580. Формат 60×84¹/₁₆.

Усл. п. л. 2,09. Уч.-изд. л. 1,81. Тираж 460 экз. Заказ 650.

Цена 4 коп.

Горно-Алтайское отделение Алтайского книжного издатель-
ства, 659700 г. Горно-Алтайск, ул. Горно-Алтайская, 36.

Горно-Алтайская типография, пр. Коммунистический, 27.

4 акча